

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 253/2024-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Prima banka Slovensko, a.s.**, Hodžova 11, Žilina, zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Štefánikova 8, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/218/2021 z 30. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľka navrhuje zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci na ďalšie konanie. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 253/2024-14 z 28. mája 2024 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Z ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala ako žalovaná proti žalobcovi Bytovému družstvu v Trnave v spore vedenom na Okresnom súde Trnava o zaplatenie sumy 1 011,08 eur s príslušenstvom. Žalovaná suma predstavovala bezdôvodné obohatenie, ktoré malo vzniknúť v dôsledku neoprávneného zvýšenia úrokovej sadzby pre zmeny posúdenia miery rizika žalobcu sťažovateľkou ako bankou poskytujúcou termínovaný úver. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 22Csp/86/2017 z 15. marca 2019 žalobe čiastočne vyhovel. Ako absolútne neplatnú vyhodnotil zmluvnú podmienku umožňujúcu zmenu úrokovej sadzby na základe miery rizika klienta, pretože klient nemohol jasne a určito predpokladať zmeny v úrokovej sadzbe, termín „miera rizika klienta“ nebol nikde v zmluve špecifikovaný. Zvyšok uplatneného nároku považoval za premlčaný, preto žalobe vyhovel iba čiastočne. Okresný súd posúdil žalovaný nárok

podľa objektívnej trojročnej premlčacej doby, ktorá začala plynúť pre každú splátku samostatne dňom jej zaplatenia. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby považoval za rozhodné doručenie oznámenia Národnej banky Slovenska z 25. augusta 2016 o prešetroaní sťažnosti žalobcu a žiadosti o preskúmanie postupu banky do dispozičnej sféry žalobcu.

3. Na odvolanie oboch strán sporu Krajský súd v Trnave rozsudkom sp. zn. 23Co/185/2019 z 28. septembra 2020 žalobu zamietol z dôvodu premlčania nároku žalobcu pre uplynutie subjektívnej premlčacej doby. Žalobca sa v rámci komunikácie so sťažovateľkou týkajúcej sa iného bytového domu už skôr dozvedel, že došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia na jeho úkor a kto ho získal, tento okamih bol vo všetkých prípadoch rovnaký a závisel od posúdenia skutočnosti, či sťažovateľka mohla alebo nemohla pristúpiť k zvýšeniu úrokovej sadzby. Odvolací súd neposúdil vznesenie námietky premlčania ako rozporné s dobrými mravmi.

4. Žalobca napadol rozsudok odvolacieho súdu dovolaním, v ktorom výslovne uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Namietal nedostatok odôvodnenia, arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu. Podľa jeho názoru nebol zohľadnený § 53a Občianskeho zákonníka, odvolací súd sa nevysporiadal s argumentom o rozpore s dobrými mravmi a so vznesenou námietkou premlčania, dovolacím dôvodom mal byť aj zásadný odklon od ustálenej súdnej praxe v spotrebiteľských veciach pri posúdení začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby, k čomu poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/67/2011.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením posúdil dovolanie žalobcu ako dôvodné a zrušil rozsudok odvolacieho súdu. Dovolací súd nevidel existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, rozsudok odvolacieho súdu bol riadne odôvodnený, aplikácia § 53a Občianskeho zákonníka nebola na mieste. Dovolací súd podľa obsahu podaného dovolania identifikoval, že bol uplatnený aj dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobca za právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, považoval otázku posúdenia začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia, k čomu poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/67/2011. Dovolací súd vyslovil, že jeho závery vyslovené v rozhodnutiach sp. zn. 1Cdo/67/2011 a 5Cdo/29/2021 sú vo vzťahu k posudzovanému sporu (vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť neplatným navýšením úrokovej sadzby úveru v spotrebiteľskom právnom vzťahu) prejudikátorne, lebo jeho podstatou je otázka navýšenia úveru v spotrebiteľskom právnom vzťahu. Dovolací súd konštatoval, že odvolací súd sa pri posudzovaní počiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia uvedenými rozhodnutiami dôsledne neriadil, čím bol naplnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a dôvod na zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP). V ďalšom konaní sa odvolací súd bude zaoberať otázkou, kedy ten, na koho úkor bezdôvodné obohatenie vzniklo, nadobudol skutočnú vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia a o výške bezdôvodného obohatenia, vychádzajúc z obsahu listu žalobcu z 26. mája 2014, z odpovede sťažovateľky danej listom z 24. júna 2014 a oznámenia Národnej banky Slovenska z 25. augusta 2016.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. V ústavnej sťažnosti podanej proti napadnutému uzneseniu dovolacieho súdu kasačnej povahy sťažovateľka namieta, že dovolací súd svojvoľne pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska nesprávneho právneho posúdenia, nerešpektoval viazanosť dovolacími dôvodmi v zmysle § 440 CSP a z vlastnej iniciatívy považoval dovolanie za podané aj z dôvodu podľa § 421 a § 432 CSP. Dovolateľ pritom výslovne namietal iba vadu zmätočnosti. Uvedený postup dovolacieho súdu je porušením princípov spravodlivého procesu (II. ÚS 172/03, II. ÚS 277/2021) a porušením princípu právnej istoty sťažovateľky (III. ÚS 278/2022, II. ÚS 277/2021). Postup dovolacieho súdu zabráňuje aj druhej strane podať kvalifikované vyjadrenie, resp. ide o prekvapivé rozhodnutie, ak dovolací súd dospeje k záveru o existencii právnej otázky, ktorú si sám extenzívne abstrahuje z podaného dovolania bez toho, aby ju dovolateľ výslovne v dovolaní vymedzil. Dovolací súd by mal vyzvať strany na vyjadrenie k riešeniu takejto dovolacej otázky. Iba tak umožní stranám realizovať ich právo na vyjadrenie k predmetu dovolacieho prieskumu. Uznesenie dovolacieho súdu je neakceptovateľné aj z vecného hľadiska, dovolací dôvod nebol vymedzený riadne v zmysle judikatúry najvyššieho súdu (R 71/2018), keďže dovolateľ označil iba jedno rozhodnutie dovolacieho súdu. Dovolací súd navyše poprel skutkový stav, ako bol zistený odvolacím súdom, a to z hľadiska začatia plynutia subjektívnej premlčacej lehoty.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

7. Najvyšší súd sa odvolal na rozhodovaciu prax ústavného súdu, v zmysle ktorej je úlohou dovolacieho súdu autenticky porozumieť dovolateľovi, nesústrediť sa izolovane na určitú časť podaného dovolania, ale na dovolanie ako celok so zreteľom na materiálny prístup k podanému dovolaniu (IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 336/2019, I. ÚS 115/2020, I. ÚS 468/2023). To sa dovolací súd snažil aplikovať aj v prípade dovolania podaného žalobcom, ktorý síce formálne nevymedzil dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP, ale z textu podaného dovolania bolo podľa názoru dovolacieho súdu jednoduché vyabstrahovať právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, najvyšší súd tak dovolateľovi nemusel pomáhať na úkor protistrany, preto podľa jeho názoru nedošlo k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

8. Žalobca Bytové družstvo v Trnave ako zúčastnená osoba uviedol, že dovolací dôvod formuloval jasne a zrozumiteľne. Poukázal na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej ústavný súd v zásade preskúmava právoplatne skončené veci (IV. ÚS 187/09, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016), ako aj na judikatúru, v zmysle ktorej otázka posúdenia splnenia podmienok prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017) a ide o otázku týkajúcu sa interpretácie obyčajného práva s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné. Ďalej odkázal

na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 111/2024, kde za skutkovo a právne obdobných okolností ústavný súd odmietol sťažnosť totožnej sťažovateľky, pretože nezistil dôvody na zásah do neskončeného konania. Dovolací súd odpovedal na nastolenú dovoláciu právnu otázku a neprekročil zákonný rámec dovolacieho prieskumu, pričom svoje rozhodnutie aj riadne odôvodnil v bode 3.2 napadnutého uznesenia. Podľa žalobcu by prípadné zrušenie kasačného rozhodnutia najvyššieho súdu znamenalo, že nadobudne právoplatnosť rozsudok odvolacieho súdu, čo by zasiahlo do základných práv a slobôd na súdnu ochranu vlastníkov bytov a nebytových priestorov.

III.3. Replika sťažovateľky:

9. K vyjadreniu zúčastnenej osoby sťažovateľka uviedla, že dovolací dôvod bol založený na dôvode prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a smeroval k dovolaciemu dôvodu podľa § 431 CSP. Argumentácia aplikáciou nesprávnych právnych predpisov smerovala k nedostatočnému vysporiadaniu sa s uvedenými okolnosťami, resp. nesprávneho posúdeniu súvisiacich okolností, neboli preto dané podmienky na prieskum dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP, navyše uvedené žalobca namietal až v dovolacom konaní, šlo teda o neprípustné novoty (§ 435 CSP).

10. K vyjadreniu najvyššieho súdu sťažovateľka poukázala na § 432 ods. 1 a 2 CSP, kde sú špecifikované náležitosti, ako kvalifikovane namietat' uvedený dovolací dôvod, čo žalobca nesplnil. Okrem toho dovolací súd musí zachovať procesné práva oboch strán, ak je zrejmé, že sťažovateľka na základe vyjadrenia k dovolaniu neidentifikovala konkrétny dovolací dôvod a ani sa k nemu nevyjadrila, je neprípustné, aby najvyšší súd tento dôvod vyhľadával a dotváral obsah podaného dovolania. S ohľadom na skutočnosť, že dovolanie musí byť spísané advokátom, aj jeho obsah by mal byť hodnotený prísnejšie. Z podaných dovolacích námietok nemala sťažovateľka možnosť identifikovať, že predmetom prieskumu bude aj nesprávne právne posúdenie, keďže dovolateľ na s. 15 a nasl. dovolania nenamietal samotné právne posúdenie, ale to, ako súd dospel k zisteniu okamihu začiatku plynutia premlčacej lehoty. V tomto prípade tak nešlo o otázku právnu, ale o námietky proti zisteniu skutkového stavu, ktorým je dovolací súd viazaný (§ 442 CSP).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou tvrdené porušenie jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením najvyššieho súdu kasačnej povahy, pretože dovolací súd z textu podaného dovolania abstrahoval dovoláciu otázku zakladajúcu dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, hoci dovolateľ ako dôvod prípustnosti dovolania výslovne označil vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

13. Ústavný súd meritórne preskúmal napadnuté uznesenie, hoci ustálené zastáva názor, že v zásade nepreskúmava zrušovacie rozhodnutia súdov, pretože konanie vo veci samej pokračuje naďalej (napr. II. ÚS 6/2018, III. ÚS 449/2018, I. ÚS 443/2019). Pri meritórnom prieskume sa pridržiaval

výnimočnosti dôvodov, keď môže podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu a v prípade zistenia nedovoleného zásahu do základných práv sťažovateľa pristúpiť aj k jeho zrušeniu. Ide o prípady spočívajúce v závažných pochybeniach súdov blížiacich sa k zmätočnosti alebo dôvod, že kasačné rozhodnutie vytvorilo vo veci pevný hmotnoprávny základ rozhodovania pre súdy nižších stupňov. Môže ísť aj o situáciu, keď by namietané pochybenie zaťažilo celý ďalší proces zásadnou vadou, ktorá by už nebola reparaovateľná v ďalšom konaní (III. ÚS 46/2013, I. ÚS 227/2018).

14. Ústavný súd tiež stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázku posúdenia prípustnosti dovolania vníma ústavný súd primárne ako otázku interpretácie (obyčajného) zákona, pričom v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa, samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016).

15. V tomto prípade bolo úlohou ústavného súdu preskúmať a posúdiť postup najvyššieho súdu pri vyhodnotení obsahu dovolania žalobcu, ktorý sa premietol do rozhodnutia o jeho prípustnosti aj dôvodnosti, čo sa premietlo vo výroku o zrušení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a vrátení veci na ďalšie konanie. V konečnom dôsledku došlo zároveň k prelomeniu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia vo veci samej. Z pohľadu námietok sťažovateľky išlo o posúdenie, či sa dovolací súd pri vyhodnotení dovolania ako prípustného dopustil závažného pochybenia blížiaceho sa k zmätočnosti jeho rozhodnutia. Je potrebné dodať, že hoci napadnutým uznesením došlo k načrtnutiu istého hmotnoprávneho základu sporného vzťahu, ktorým je odvolací súd viazaný, samotné právne posúdenie sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti nenamietala, čo odôvodňuje už načrtnutý rozsah ústavnoprávneho prieskumu napadnutého uznesenia.

16. Zákonným limitom na posudzovanie obsahu podaného dovolania je § 440 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi. Tento postup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu ich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom opravných prostriedkov je v dispozícii strán konania (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 1616 – 1620.). Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne (II. ÚS 277/2021).

17. Ústavný súd pri preskúmaní rozhodnutí dovolacieho súdu z pohľadu posudzovania obsahu dovolania vyslovil, že úlohou najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho je pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 115/2020, IV. ÚS 15/2021), ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany (III. ÚS 278/2022). Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc (III. ÚS 580/2021, III. ÚS 198/2022). Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky.

18. V posudzovanej veci dovolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že okrem explicitne tvrdeného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP posudzoval dovolanie podľa jeho obsahu, aplikujúc § 124 CSP, a posudzoval dovolanie v snahe porozumieť jeho textu ako celku (bod 3.2 odôvodnenia). Týmto postupom dospel k záveru, že dovolateľ namieta aj nesprávne právne posúdenie veci, pričom ako dôvod dovolania vyvodil konkrétnu námietku dovolateľa uvedenú na s. 15 dovolania: „Dovolacím dôvodom je zásadný odklon od ustálenej súdnej praxe v spotrebiteľských veciach pri posúdení začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty (napr. Rozsudok NS SR sp. zn.: 1Cdo/67/2011 publikovaný v časopise Zo súdnej praxe pod č. 22/2013)...“

19. Z pohľadu doterajšieho prístupu ústavného súdu bolo potrebné ustáliť, či postup najvyššieho súdu bol „autentickým porozumením textu dovolania“ alebo „dotvorením veci na úkor protistrany“. Po oboznámení sa s textom dovolania ústavný súd konštatuje, že dovolateľ hneď na s. 2 formuluje, že ho podáva „z dôvodu ustanoveného v § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.“. Ani v ďalšom texte dovolateľ výslovne neuvádza číselné označenie § 421, čím by explicitne indikoval, že dovolaním namieta aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Ústavný súd sa v rozhodovacej činnosti vymedzuje proti nadmernému formalizmu pri posudzovaní procesných úkonov účastníkov civilného konania (II. ÚS 135/04, III. ÚS 564/2021). V tejto myšlienkovvej línii konštatuje, že procesný predpis (Civilný sporový poriadok) nevyžaduje, aby dovolací dôvod bol označený aj konkrétnym číslom paragrafu (§ 420, resp. § 421). Naopak, z § 431 ods. 2 a § 432 ods. 2 CSP vyplýva spôsob, akým je potrebné konkrétny dovolací dôvod vymedziť. V prípade dovolania pre nesprávne právne posúdenie vyžaduje § 432 ods. 2 CSP, aby dovolateľ uviedol, ktorý právny názor odvolacieho súdu považuje za nesprávny a z akého dôvodu. Tento prístup jednoznačne podporuje už spomínaná judikatúra (I. ÚS 336/2019). Vylúčenie dovolacieho prieskumu v prípade zrozumiteľne sformulovanej právnej otázky len pre absenciu formálneho označenia číslom zákonného ustanovenia by bolo nedovoleným formalizmom porušujúcim právo na spravodlivý proces.

20. V opačnom garde ústavný súd vyhodnotil ako ústavne súladný postup dovolacieho súdu, keď dovolateľ označil formálne iba dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia, ale dovolací súd podľa jeho obsahu identifikoval aj dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP (III. ÚS 400/2021). Ústavný súd pritom neopomína (IV. ÚS 644/2021), že zákonom ustanovený spôsob vymedzenia dovolacích dôvodov nesprávneho právneho posúdenia (§ 432 CSP), resp. existencie väd zmätočnosti (§ 431 CSP) korešponduje s tým, že ide vo svojej podstate o rozdielne dovolacie dôvody, ktoré možno uplatniť pri rôznych namietaných pochybeniach popri sebe (I. ÚS 643/2017) s tým, že ak dovolateľ označí len jeden z nich, nemôže dovolací súd sám vykonať dovolací prieskum aj z hľadiska dôvodov prípustnosti dovolania zakladajúcich sťažovateľom neoznačený dovolací dôvod.

21. Ani to však neznamená prísne formálne trvanie na „označení“ dovolacieho dôvodu číslom paragrafu, ak z textu podaného dovolania vyplýva námietka nesprávneho právneho posúdenia pre odklon od praxe dovolacieho súdu, ktorú dovolateľ aj označil, a preto ďalším krokom ústavného súdu bolo vyhodnotenie, či sa v texte dovolania skutočne nachádza také jasné a zrozumiteľné vymedzenie aplikovateľnej právnej otázky, ktoré dovolilo najvyššiemu súdu posúdiť prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci.

22. Ústavný súd po oboznámení sa s textom dovolania prisvedčuje postupu najvyššieho súdu, ktorý napriek absencii označenia dovolacieho dôvodu príslušným paragrafom (§ 421 CSP) materiálne identifikoval námietky dovolateľa v označenej časti ako dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia pre odklon odvolacieho súdu od ustálenej praxe dovolacieho súdu. Týmto pochopením dovolania nedošlo k prekročeniu jeho obsahu, dovolací súd nešiel nad rámec toho, čo výslovne namietal dovolateľ. Z textu jasne vyplýva, že sa namieta odklon od praxe dovolacieho súdu, ktorú dovolateľ aj označil konkrétnym rozhodnutím, pričom namietaný odklon sa týka posúdenia začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby.

23. K námietke sťažovateľky o nemožnosti vyjadriť sa aj k dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia je potrebné uviesť, že dovolanie bolo sťažovateľke doručené na vyjadrenie sa, jeho obsahom bola aj námietka odklonu od ustálenej praxe dovolacieho súdu pri riešení otázky začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby, teda sťažovateľka mala vytvorený procesný priestor na zaujatie stanoviska k nej. Nemožno súhlasiť, že by došlo k odopretiu jej práva vyjadriť sa k predmetu dovolacieho konania. Napokon posúdenie prípustnosti a dôvodnosti dovolania je v právomoci dovolacieho súdu, pričom ak ide o právne posúdenie, strany sporu môžu vyjadriť svoj právny názor na otázku prípustnosti a dôvodnosti dovolania, avšak v zmysle zásady *iura novit curia* dovolací súd nie je právnym posúdením stranami konania viazaný.

24. Sťažovateľka namieta nesprávnu formuláciu dovolacej otázky z dôvodu odkazu na iba jedno rozhodnutie, ktoré má prezentovať ustálenú prax dovolacieho súdu, s čím sa ústavný súd nestotožňuje. Pri dovolacom dôvode nesprávneho právneho posúdenia dovolací súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel prípustnosť dovolania dovolateľ (I. ÚS 51/2020), povinnosťou dovolateľa je najmä identifikovať, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu, a to z dôvodu, že nie všetky rozhodnutia dovolacieho súdu sú publikované, preto je obťažné vyhodnotiť, či už dovolací súd riešil uvedenú právnu otázku, resp. či ju rieši rozdielne alebo ide o odklon od ustálenej praxe dovolacieho súdu. Zo základného práva na súdnu ochranu vyplýva povinnosť najvyššieho súdu posúdiť prípustnosť dovolania podaného v civilnom sporovom konaní pre nesprávne právne posúdenie veci nielen z hľadiska zákonom predpokladaného dôvodu, ktorý dovolateľ výslovne v dovolaní označil, ale skúmať ju aj podľa ostatných dôvodov prípustnosti uvedených v § 421 ods. 1 CSP (III. ÚS 7/2023).

25. Z hľadiska námietky o zasahovaní do zisteného skutkového stavu ústavný súd zastáva názor, že posúdenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby je otázkou právnou, ktorá je nepochybne naviazaná aj na zistený skutkový stav, ktorý ale dovolací súd nespochybnil, preto táto námietka nemá vo vzťahu k namietanému uzneseniu právnu relevanciu.

26. K námietke sťažovateľky, že žalobca namietal nesprávne posúdenie začatia plynutia premlčacej doby až v podanom dovolaní a že šlo o tzv. novoty v dovolacom konaní neprípustné, ústavný súd pripomína, že medzi stranami bolo od začiatku sporné, kedy začala plynúť subjektívna premlčacia lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia. Sťažovateľka to namietala v odvolaní podanom proti rozsudku súdu prvej inštancie, žalobca sa k jej námietke vyjadril v rámci odvolacieho konania aj s poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo/67/2011, tento argument sa neskôr premietol aj do dovolania podaného žalobcom. Nemožno preto súhlasiť, že šlo o argument prvýkrát spomenutý v dovolacom konaní. Okrem toho z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania pre nesprávne právne posúdenie bolo po splnení ostatných zákonných podmienok podstatné, že šlo

o právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Ak sťažovateľka poukazuje na § 435 CSP, v zmysle ktorého v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania, je potrebné uviesť, že otázka posúdenia začiatku plynutia premlčacej doby je vecou právneho posúdenia súdu na základe zisteného skutkového stavu, žalobca odvádzal začiatok plynutia premlčacej doby od určitých skutočností v zhode so súdom prvej inštancie, odvolací súd začatie plynutia premlčacej doby odvodil od iných v konaní preukázaných skutočností, preto nie je zrejmé, aké prípadné nové prostriedky procesného útoku, resp. procesnej obrany mal žalobca podľa sťažovateľky v dovolaní uplatniť. Navyše uvedená námietka sťažovateľky bola formulovaná až vo vyjadrení k podanej ústavnej sťažnosti, hoci ju sťažovateľka mohla formulovať už v ústavnej sťažnosti, teda by bolo možné posúdiť ju aj ako oneskorenú.

27. Vzhľadom na ústavnú udržateľnosť posúdenia prípustnosti dovolania dovolacím súdom ústavný súd neidentifikoval, že by napadnuté uznesenie najvyššieho súdu kasačnej povahy naplňalo znaky zmätočnosti, resp. arbitrárnosti, preto nebolo nutné, aby ústavný súd aktivoval svoju právomoc a zasiahol do ešte neskončeného konania.

28. Vzhľadom na to, že námietky sťažovateľky neboli vyhodnotené ako spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, jeho závery nemožno označiť za nedostatočne odôvodnené ani arbitrárne, ústavný súd dospel k záveru, že ústavnej sťažnosti nemožno vyhovieť. Aj napriek skutočnosti, že v čase prijatia ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie neboli ústavným súdom zistené dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, po následných vyjadreniach účastníkov konania je možné konštatovať, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v ich materiálnom zmysle.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu